

УДК 331.556

Лісніченко М.О.¹, Галан А.К.²

¹ канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. МТЕ-213 НУ «Запорізька політехніка»

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ МІЖНАРОДНОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ

Міжнародна трудова міграція, що представляє собою переміщення робочої сили через національні кордони, в даний час є об'єктом інтенсивних досліджень через свої всебічні наслідки для соціально-економічного стану окремих країн та всього світу. Ситуації кризового характеру можуть призводити до загострення проблем на національних ринках праці, сприяючи зростанню зовнішньої трудової міграції з країни. Саме тому міжнародна трудова міграція в період повномасштабного російського вторгнення вимагає додаткових уважних наукових досліджень, оскільки вона може як поглиблювати негативний вплив і погіршувати ситуацію на національних ринках праці, так і служити інструментом подолання наслідків кризи за належного регулювання з боку держави.

Міжнародна трудова міграція сучасності характеризується стійким зростанням у масштабах. Як підтверджують дослідження міжнародних організацій, саме трудова міграція переважає в глобальній міграції. За даними Міжнародної організації з міграції на 2019 рік, кількість міжнародних мігрантів становила приблизно 281 мільйон осіб, з яких близько 169 мільйонів здійснювали саме трудову міграцію [1].

Наразі, точні відомості про кількість українців, які працюють за кордоном, відсутні. Проте, дослідження різних державних установ надають підстави вважати, що їх чисельність коливалася від 2 до 5 мільйонів осіб у 2019-2021 рр. [2]. За даними ООН на 2021 рік, з України за кордон виїхало близько 6 мільйонів осіб.

Посилення прозахідних тенденцій у просторових переміщеннях сприяє формуванню каналів мобільності, в зв'язку залученням зростаючої кількості осіб. Громадяни України все частіше отримують дозволи на перебування у країнах Європейського Союзу. За даними Євростат, у період з 2013 по 2022 роки громадяни України отримували найбільшу кількість посвідок на проживання в країнах ЄС, основною підставою яких є працевлаштування [3].

Найвищий рівень показника зафіксований у 2021 році – 767,7 тис. осіб, до цього періоду він стабільно зростав. Виключення – 2018 рік (зменшення на 45 тис. осіб порівняно з попереднім роком) і 2020 рік (зменшення на 143,8 тис. осіб порівняно з попереднім роком). Таке велике падіння у 2020 році, безумовно, спричинене карантинними обмеженнями через пандемію COVID-19. Після пікового значення у 2021 році, кількість отриманих українцями посвідок знизився майже втричі. Це може бути пов'язано з тим, що більшість мігрантів з України отримували статус тимчасового захисту, який дає право на роботу. Протягом останніх шести років Європейський Союз став основним напрямком для українських трудових мігрантів.

Ще однією тенденцією в сфері міграції є збільшення нелегальної міжнародної трудової міграції. Зі збільшенням загального обсягу трудової міграції також спостерігається зростання її нелегальних форм. Це явище може бути викликане не лише збільшенням загального обсягу трудової міграції, але й накладанням різних обмежень на в'їзд, ускладненням процедур працевлаштування, тощо. Згідно з результатами національного опитування, проведеного за замовленням представництва Міжнародної організації з міграції в Україні, можна відзначити, що частка осіб, які працюють за кордоном неофіційно, зросла на 10% в період з 2019 по 2021 рік [4].

Неофіційне працевлаштування за кордоном ставить трудових мігрантів у вразливе становище, підвищуючи ризики торгівлі людьми та інших порушень прав працівників. З іншого боку, це ускладнює збір та аналіз даних про трудову міграцію та формування ефективних політик як у країнах призначення, так і в країні походження.

У сучасних умовах кризи виникає необхідність пропонувати українським трудовим мігрантам кращі умови, ніж ті, які вони можуть отримати за кордоном. Вирішення цієї проблеми полягає в покращенні загального соціально-економічного та безпекового становища в країні. Це, в свою чергу, призведе до покращення національного ринку праці, а також вимагає надання реемігрантам ряду пільгових умов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. IOM. World migration report, 2022. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://publications.iom.int/books/world-migration-report-2022> (дата звернення: 10.04.2024).
2. Трудова міграція: скільки українців працювали за кордоном в 2019–2021 роках. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.slovoaido.ua/2021/03/18/infografika/suspilstvo/trudova-mihracziya-skilky-ukrayincivpracuyaly-kordonom-2019-2021-rokax> (дата звернення: 10.04.2024).
3. Eurostat. First permits by reason, length of validity and citizenship [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_resfirst_custom_8854689/default/table?lang=en (дата звернення: 10.04.2024).
4. MOM. Міграція в Україні. Цифри і факти, 2021. [Електронний ресурс] – Режим доступу: [migration_in_ukraine_facts_and_figures_2021- ukr_web.pdf](#) (дата звернення: 10.04.2024).